

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre	4	frt.
Félévre	2	"
Negyedévre	1	"

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

A lap szellemi részét illető czikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.

Utmutatás

Ausztria egyházi bíróságai részére házassági ügyekben.

I. czim.

A házasságról.

(Folytatás.)

86. §. A felmentvényi kérelemben az akadályt világosan le kell írni minden körülményeivel együtt, melyektől annak miéműsége függ; azonfelül az indokok nyomosságát, melyekre a kérelem támaszkodik, szükséges bevitatni. A püspök azon tényekről, melyeken az Apostoli Szentszék elé terjesztendő határozatának vagy ajánlatának alapulnia kell, szükséges nyomozást fog tartani.

87. §. Hogyha az akadály titkos és okos számítás szerint annak nyilvánosságra jövetelétől sem kell tartani, akkor a házastársak nevének elhallgatásával lelkiismeretbeli megnyugtató végett a gyóntató vagy más alkalmas személy által is kérhető s nyerhető felmentvény. De az ilyen felmentvény a nyilvánosság terén (in foro externo) semmit sem használ; azért is mihelyt az akadály várakozáson kívül nyilvánossá lesz, nehogy a házasság földi bíró előtt válságba hozassék, azonnal a szükséges intézkedések megtétele mellett a nyilvánosság terén is érvényes felmentvényt kell kérni.

88. §. Ha a rendes alakban véghezvitt esketés valamely bontó akadály miatt érvénytelen volt, akkor felmentvény megszerzése után a házasságot érvényesíteni kell.

89. §. Midőn csak a lelkiismeret terére nézve adatott felmentvény, akkor a házasság érvényesítésére elegendő, hogyha mindakét fél pap és tanuk nélkül megújítja beleegyezését.

90. §. Midőn felmentvény a nyilvánosság terére adatott, akkor szükséges, hogy az érvénytelenül megeskettett felek azon lelkész előtt, kinek plebániájában rendes lakhelyük van és két tanu előtt ujtsák meg beleegyezésüket. A lelkész a véghezvitt érvényesítést miúdig bevezetni tartozik a házasság anyakönyvébe; mikor pedig az érvénytelen egybekelés más plebániában történt, akkor ezen hely plebánosával is közölni kell az ügyet, hogy ő a véghezvitt érvényesítést azonnal az érvénytelenül kötött házasságról szóló irathoz csatolja.

91. §. Ilyen esetben a kihirdetéseket nem kell ismételni, a plebános az egybeadást magánosan és megbízható

tanuk előtt végezze. Kivétel tehető, midőn az akadály azon helyen, hol az érvényesítésnek történnie kell, köztudomású.

92. §. Midőn az akadály felmentvény nélkül a ténynek (factum) megváltozása által szűnt meg, akkor a hitveseknek kötelességévé teendő, hogy házassági beleegyezésüknek kinyilvánítását plebánosuk és két tanu előtt ismételjék, ha csak talán azon akadály, mely a házasság megkötésekor fenforgott nem egészen rejtett és a dolog bebizonyíthatásának veszélye nincs meg: mert akkor megengedhető, hogy a beleegyezést egymás között ujtsák meg. (Azaz: ha az akadály nyilvános volt, a plebános és két tanu előtt kell beleegyezésüket megújítani; ha pedig az akadály titkos volt és most is egészen titkos, akkor elég, ha csak egymás között ujítják meg a beleegyezést.)

93. §. A színlelt beleegyezés miatti érvénytelen házasságot érvényesítettnek kell tekinteni, mihelyt az, ki előbb színlelt, valódi beleegyezését adta. Ugyanez áll azon házasságról, melynek útjában tévedés vagy erőszak és félelem volt, mihelyt az a fél, ki tévedett vagy jogtalan erőszakot szenvedett, a tévedést megismerve vagy szabadságát teljesen visszanyerve, akár szóval, akár tettel pótlólag beleegyezését adta. Mindazonáltal a beleegyezés megadásáról minden kétségnek kizárása végett ezen esetekben is tanácsos, hogy a felek beleegyezésüket a plebános és két tanu előtt ujtsák meg: tebat arra kell törekedni, hogy az megtörténjék; ha csak okos számítás szerint botrányoktól vagy a házasságnak válságba hozásától nem kell félni.

94. §. Érvényesítés után a házasságot polgári következményeire nézve úgy kell tekinteni, mintha kezdettől fogva érvényesen kötött volt. Ugyanez áll az egyházi következményekről is, hogyha legalább egyik fél a házasság megkötésekor a tényt vagy a törvényt nem ismerte. Különbö felmentvényi orvoslat után kell látni.

II. czim.

A házassági perről.

95. §. A házassági ügyek az egyházi bíróhoz tartoznak, kit egyedül illet meg az a jog, hogy a házasság érvényességéről és az abból folyó kötelességekről ítéletet hozzon. A házasságnak tisztán polgári következményeiről a polgári hatóság ítél.

96. §. Házassági ügyekben a házasság azon püspök alá tartoznak, kinek megyéjében a férj lakhelyével bír.

Kivételnek akkor van helye, ha a házaselet közösségét vagy ágytól és asztaltól szétválasztás vagy a férj részéről történt hűtlen elhagyás megszüntette. Előbbi esetben bármelyik fél a másik fél ellen őt megillető vádolósi jogát azon megye püspöke előtt kell, hogy igénybe vegye a hol a másik félnek lakhelye van. Utóbbi esetben a nő azon püspöknél indíthat pert, a kinek megyéje területén van az ő lakhelye. Mibelyt a bírói idézet rendesen megtörtént, a házastársak lakhelyének megváltozása legkevésbé sem okoz változást az illetékes bíróság tekintetében.

97. §. Házassági ügyek tárgyalásában a püspök igénybe veszi a házassági törvényszéket, melynek egy elnökből és legkevesebb négy tanácsosból (bíró) kell állani. De a tanácsosok száma haton felül se igen emelkedjék. Ezekhez adassék egy jegyző, valamint egy alkalmas férfi is, ki egyik vagy másik törvényszéki tanácsost helyettesítse, ha az hivatalának teljesítésében akadályozva volna. Illő, hogy ezen férfit mint ülnököt szavazási jog nélkül azon ülésekre is beboeassák, melyeken helyettesítésre szükség nincs. Midőn az egyházmegye nagy terjedelme miatt nem valami könnyen történhetik meg az, hogy az elnök ezen utmutatás tartalma szerint reá nehezédő ügyekben egyedül járjon el, akkor adassék mellette egy férfi, ki őt helyettesíteni tudja.

98. §. A házassági törvényszék tagjait a püspök nevezi ki, és mikor valami ezélszerű ok ugy követeli, őket az adott hivataltól vagy felfüggeszti vagy attól elmozdítja. Olyan férfiakat kell kiválasztania, kik kellő tulajdonságokkal el vannak látva, és kik ellen semmi részről alapos kifogás nem tehető.

99. §. A tárgyalandó ügyeket az elnök osztja ki a tanácsosoknak, ha csak a püspök valami különöst nem rendel. A határozat határozott szavazat többséggel hozatik. Az elnök utoljára mondja ki véleményét és mikor az ő szavazatának beszámításával egyenlők lesznek a szavazatok, akkor saját szavazatával dönti el az ügyet, ha csak nem házasság érvényessége fölött hozandó ítéletről van szó, mert ezen esetben egyenlő szavazatok mellett mindig az érvényesség mellé kell állani. Ha a püspök jónak látja az elnök mellé valakit adni, ki helyette az ügyeket vezesse, akkor az ennek átadandó ügyekről a szükséges intézkedéseket meg fogja tenni.

100. §. A házassági törvényszék azon bírójának, ki a felekhez való viszonya miatt gyannas vagy éppen hasznavehetetlen tanu lenne, ezen ügyben hivatalának gyakorlásától tartózkodnia kell.

101. §. A felebbezés a megyés püspöktől az egyházmegyei tartomány érsekehez, ettől pedig az Apostoli Szent-székhöz küldetik. Ugyanez áll, mikor az ügy az egyházi törvény értelme szerint a negyedik foku bírósághoz vibető, vagy oda kell vinni. Azon ügyek, melyeket az érsek vagy érseknek alá nem vetett püspök első fokulag megvizsgált, már második fokulag az apostoli szentszék által bíráltnak meg.

102. §. A felebbezést az ítélet közlésétől számítandó tíz nap alatt azon törvényszéknél kell bejelenteni, melynek ítélete ellen van az irányozva; a törvényszék pedig szintén az ítélet közlésétől számítandó harmincz nap alatt az ügyiratokat köteles a felsőbb foku bírósághoz elküldeni. A felebbező fél arról értesítendő és intendó, hogy ezen meghagyás közlésétől számítandó harmincz nap alatt kötelességének

tartsa sérelmét azon bíró elé terjesztetni, kihez jogrend szerint felebbeznie kell. Hosszabb határidő megadásáért a kérelmet azon törvényszékhez kell beadni, melynek ítélete megtámadatik és alapos ok nélkül azt nem kell elfogadni. Ha a körülmények miatt szükséges, hogy az Apostoli Szent-székhez meghatalmazott kinevezése iránt kérelem intéztessék, akkor a törvényszék mibelyt értesítést vett a kinevezés megtörténtéről késedelem nélkül iparkodni fog az ügyiratokat elküldeni.

103. §. Ha a házastársak vagy házasulandók, kik házassági ügyekben megidézettek, azt állítják, hogy ők a bíróság illetékességét megtámadhatják, akkor kifogásaikat a megidézések kézbesítésétől számítandó tíz nap alatt eme bíróság elé kell terjesztetniök. Mikor kifogásuk alaptalannak nyilvánítottik, szabadságukban áll a legközelebbi felső bírósághoz felebbezni.

104. §. Midőn a felső bíróság az alsó bíróságnak megtámadott illetékességét bizonyossá tette, akkor perlekedő felek kötelesek ügyöket az első foku bíróságnál tárgyaltatni.

105. §. Midőn a plebános a házasságra lépni obajtókat vagy elutasítja, vagy nekik hosszú időközt iri el, akkor szabadságukban áll a püspöki hivatalhoz fordulni, mely a dolog minősége szerint vagy az akadályok eltávolítására fog törekedni, vagy pedig az ügyet alapos megfontolás és eldöntés végett a házassági bíróságnak fogja elküldeni.

106. §. Midőn a nehézség valamely felhozott bontó akadályban fekszik, a házassági bíróság fogja eldönteni az eset különös körülményeinek megfontolása után, hogy valjon az összeadás megtagadására van-e elegendő ok. De szabálynul fogja tartani, hogy jobb az érvényesen megkötenő házasságot elhalasztani, mintsem érvénytelen házasságra alkalmat nyujtani mindazon bajokkal, melyek azt követni szoktak.

Egy hitelt érdemlő tanunak vallomása, valamint olyan hír, mely komoly és jó indulatu férfiakat is megindít, mindig elegendő arra, hogy a házasulandók elutasítsanak mindaddig, míg a dolog tisztázva lesz.

107. §. Ha az eljegyzésre hivatkozva tesznek kifogást, a plebános azon esetben, mikor a jegyváltás semmis, arról a feleket világosítsa fel; ha pedig a jegyváltást érvényesnek tartja, igyekezzék a pert barátságos uton elintézni. A midőn a kifogás közvetlenül a házassági bíróságnak van intézve, ha csak talán az érvénytelenség nem egészen világos, a plebánosnak mindezek előtt meg kell hagyni, hogy atyai tanácsokkal és intelmekkel szolgáljon.

108. §. A jogvélelem (praesumptio) a házastárs választásában a szabadság mellett áll: miért is az eljegyzés ellen kell szólani, valahányszor annak érvényessége nem teljesen bizonyos.

109. §. Azokra, kik az eljegyzésnél adott ígéretet vonakodnak beváltani, inkább intéssel, mint kényszerítéssel kell hatni. Minden egyezés, mely bánatpénz fizetéséről szól, azon esetre, ha a mátkaságtól visszalépnek, nem csak tilos, de érvénytelen is.

110. §. Ha a házassági bíróság az eljegyzést semmisnek tartja, tegye meg a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy a házasságkötés továbbra is ne legyen késleltetve.

111. §. Midőn az eljegyzés érvényessége mondatik ki, a házassági bíróság kísértse meg biztosa által, hogy a feleket békés megegyezésre bírja. Mi a kárpótlást illeti, azon

kell lenni, hogy arra nézve méltányos feltételek mellett lépjenek egyezsége.

Legalább egyik félnek kérésére kárpótlás helyében fizetendő pénzösszeg is határozható meg. Mikor a felperes ezzel nem elégszik meg, szabad lesz ugyan neki kárpótlás végett a világi bírósághoz fordulni, de a házasság ellen tett kifogása többé számításba nem vétetik.

112. §. Midőn a mátkaságtól való visszalépésre vagy méltányos kárpótlás nyújtására nézve egyezség ki nem eszközölhető, akkor ama házasság megtartásának helybenhagyását, mely ellen kifogás tétetik, kisebb bajnak kellene tekinteni.

113. §. Hogyha azon személyek, kik magukat csalárdul házastársaknak hirdetik, rendes úton módon házasságot nem köthetnek, a nélkül, hogy vagy önmaguknak vagy gyermekeiknek súlyos bajokat ne okoznának, ügyüket vagy önmaguk vagy lelkipásztoruk által a házasság törvényszék elnökéhez terjeszthetik, ki minden visszaélésnek kizárása végett a szükséges nyomozásokat meg fogja tartani vagy tartatni. Szabályszerint az ügy tárgyalásánál két szentszéki tanácsost kell igénybe venni; mikor pedig a különleges viszonyok igen szigorú titoktartást követelnek, a püspök neki megengedheti, hogy az ügyet egyedül tárgyalja.

114. §. Az egyház, mint a hitnek és erkölcsöknek őre, a házasság szentségére és feloldhatatlan kötelekére felügyel. Hogyha katolikus ember olyan házasságban él, mely bontó akadály miatt a házasság nevét csak bitorolja, azt a házasságot valódi házasság méltóságára kell emelni, vagy ha az nem lehetséges, érvénytelennek kell nyilvánítani és felbontani; viszont a házasságnak feloldhatatlan kötelekét minden olyan törekvés ellenében egész erejében fenn kell tartani, mely azt érvénytelenség ürügye alatt akarja bontani.

115. §. A házasságot megtámadhatja minden katolikus ember, ha csak ezen jog tisztán a házastársakra nem szorítkozik, de kivételnek azok, kik gyanuba estek, hogy ezen ügyben hasznukat keresik, vagy ámbár tudomásuk volt a köteendő házasságról és a hirdetések kellő módon eszközöltettek, mégis az akadályt illeendő méltóság nélkül agyonhallgatták.

116. §. A házasságot tévedés miatt és jogtalan kényszerítés miatt csak az a fél támadhatja meg, ki tévedésben volt, vagy a kiből jogtalan kényszerítés által csikarták ki a beleegyezést. Jogától elesik, ha azután, a mint a tévedés előtte ismeretes lett, vagy a házasságot megsemmisítő félelem megszűnt, a házastársi tartozást akarva és tudva megadta, sőt akkor is, ha anélkül, hogy eme körülmény bebizonyítható lenne, a házasság élet közösségét hat hónapou keresztül készakarva folytatta.

117. §. Midőn kivételesen megengedtetik, hogy házasság feltétel alatt köttessék, a házasságot a feltétel be nem teljesedése miatt csak azon házastárs támadhatja meg, ki sem azt nem állította csalárdul, hogy a feltételbe vett dolog meg van, sem ravaszul el nem hallgatta, hogy nincs meg, sem saját hibájával meg nem akadályozta, hogy a feltétel beteljesedjék. Ki a feltételről lemond, vádolósi jogától elesik.

118. §. A házasság elhálását megakadályozó nősztehetlenség miatt, ha csak az nem köztudomásu, a házasságot csakis a házastársak támadhatják meg.

119. §. Midőn a serdületlenség akadály a házasság ellen, a serdült kor bekövetkeztével a házasság érvé-

nyességét csakis azon házastársnak kérésére kell vizsgálat alá venni, ki a házasság megkötésének idejében serdületlen volt.

120. §. A nőrabló a rablás akadály a miatt házassága ellen ki nem kelhet. A rablott nő, ki elraboltatásába beleegyezett, azonnal, a mint szabadságát teljesen visszanyerte, éljen házasságtámadó jogával; különben később nem hallgatattik meg.

Csikmegye határozata a káromkodásról 1710-ben.

A „Közművelődés“ f. év 22-ik számában közölte a Magyar Történelmi Társulat közlönyének a „Századok“-nak utolsó füzetéből ezen cikket: „Mióta káromkodnak Magyarországon“, melyben számos példa van felhozva, mikép küzdöttek a hatóságok ezen rút szokás ellen. Nem érdektelen megismerni, hogy a kiválóan katolikus Csikmegye minő határozatokat hozott a káromkodás ellen, különösen ha figyelembe vesszük a bevezetést, melylyel a constitutiók szigorát indokolja. Ezen constitutiókat a csiksomlyói gymn. igazgatóság levéltárából az eredeti szöveg után lemásolva van szerencsém a „Közművelődés“ szerkesztőségének beküldeni.

Constitutiones factae in Com. Congr. Coram (Titt) Dno Joanne Antalfi, vicario Grali per Trans. Totoque Clero Csikiensi nec n. (Titt) DD. v. Iudicibus Regiis, Cacterisque Assoribus 1° 1710. 24° 7-bris In aedib. Eclae. Csik Somlyó.

Mivel láttuk az Felséges Istennek súlyos büntető ostarát és nemesak fegyver, hanem döghalál által való csapást és bűneinkért naponként öregbedni tapasztaljuk ő szent Felségének, melly meg nem szűnik, ha mijs a vétkektől meg nem szűnünk. Hogy azért az Ur Istennek felgerjedett haragját esendesíthetnők, ostarozását távozathatnók és az Isten ellen való égtelen káromkodó szitkozódásokat edes hazánkban éppen kiirtathatnók (a melyekért büntet ő Felsége) végezzünk illyen képpen a mint következik.

1-o. Az. Iatson Rendei egy mint: Jobbgyok, Oláhok, Czigányok közül ördögáttával, teremtetével, és más egyenesen Istent sértő káromkodásokkal a ki szitkozódik, akár férfi akár Asszony nemű legyen, comperta rei veritate, a megye Birái az egész megye előtt első vétkiért levonatattván a szentegyház fiaival minden megyében arra készített furatossal tsapatassanak 25. rajta. Pro 2° actu 50. Pro 3-o 100., ki ha mégis nem szűnik, külső Tiszt Uraimék Jure procedállyanak ellene.

2-o. A Darabont. és Ló fő személyek hasonlóképpen büntetődgyenek cum haet-disparitate, hogy a ki első vétkiért való verést elakarja kerülni fl. 6. másodikért 12. Harmadikért 24. fizessen. Azután Articulus szerint Tiszt Uraiméktől büntetessenek.

3-o. Ha nemes személyek comperiatatnak az fellyebb denominált szitkokban, első vétkiért fl. 12. pro 2-o 24. forintig büntetődgyenek. Pro 3-o Tiszt Uraimék jure prosequállyak.

4-o. A 12 esztendőn alul való gyermekeket, kik ezekkel szitkozódnak, megye Birái és Szt. Egyház fiai láttára kedvezés nélkül megveszszözzék, kit ha az Atyok és Anyok prohibeálnának, 12 fl. büntetődgyenek.

5-o. Ha a felső vétkekben mind felső, mind alsóbb rendű Emberek contumacia ducti a megye bírának nem engedelmesskednének, Falus bírák, s Polgárok, Hűtösök tartozzanak assistentiával lenni, kik ha assistalni nem akarnának, panasz tévén vice Tiszt Uraméknak a megye Birái, mind a vétkest, mind az Engedelmetleneket büntessék meg 12 fl. melly Poenának fele cedállyon vice Tiszt uraiméknak, fele az Ecclesiának.

6-o. Ha nemes Uramék eselédgyeknek, Jobbágyoknak pártját fogvau, a megye Birái bottya alá nem boesáttanak azok büntetését, az megye Biró panaszollyon vice Tiszt Uramnak, ő kegyelme pedig 12 fl. büntesse az olyan nemes Embert, melly dologban ha vice Tiszt uraimék el nem járnának, Esperest Uramék requirállyák az Felső Tiszt Urakat.

7-o. Ha megye Biró Uramék ezen végzés szerint nem procedálnának, Esperest Uram büntesse 12 forintig, míg ezen végzések effectumban nem mennek. Mind a négy kántoron Inquisitiót peragállyanak megye Birái uraimék eszteni-dönkiint.

8-o. Mivel nagy Controversia vagon az Egyházi Emberek béradója iránt némely megyékben, nem akarván a Jobbágyok egész bért adni, noha módgyok volna benne, azért communi consensu végeztetett az is, hogy mivel az Egyházi Személyek, nemes, szabad, Jobbágy személyeknek egyaránt szolgálnak, adgyanak egész bért az özvegyek is.

Publicatae in Com. Cong. sedis utriusque in Csik-Szereda 25. 7-bris 1710. et usque ad disposem ulteriorem qualificatae consensu spectabilis Dni supremi Judicis Regii confirmatae in primis 7 punctis, et in 8-o approbatae cum qualificatione, si capaces vidue, et coloni compertiantur.

Közi: *Bánda Vazul.*

A tanító nádpálczája.

(*Testi büntetés.*)

Bizony, bizony! veszedelmes egy jószág az a tanító nádpálczája. Ha az iskola-szekrényben hever: az is baj; ha gyakorlati alkalmazást nyer: még nagyobb baj.

Iskolás koromban történt, még most is jól emlékezem, hogy egyik pajtásomat tanítóm — élek az akkori technikus terminussal — lehúzatta. (Abban az időben nem a nád — hanem a mogyorófa pálcza járta.) Tanítóm mitsem tudva arról, hogy a kis bűnös epilepsiában (nyavalyatörés) szenved, számlálatlanul mérte a pálczát Felmérivel szólva a testnek azon glóbusára, hol a meridiánust a természet huzta meg.

Szegény kis pajtásom halálsápadtan vándorogott helyére, nem annyira a botlításoktól, mint inkább az ijedtségtől megviselve.

A kis fiu alig néhány napra meghalt. Nem kellett több!

Az előbb még kedvelt, szeretett tanító most már mindenki előtt gyűlöltté lett. Mindenki csak a tanító közívűségéről, kegyetlenségéről beszélt.

Szerencse, hogy a gyermek szülőinek szomszédjai, kik többször látták pajtásomat epilepsiától kinezva a földön heverni, tanubizonytságot tettek e szerencsétlen betegségéről: különben a mi tanító bácsink valamely fogházban, mint lánczra vert rab, elmélkedhetett volna ama kimondhatatlan keserűségekről,

mellyek a tanítói embert olykor még a legjobb szándéka mellett is érhetik.

Tömlöczbe nem került a „tanító ur“, de azért szive nyugalmát többé föl nem találta.

Nem sokáig vitte.

Az ő boldogsága is ott kezdődött, a hol sok millió meg millió halandóé: — a sír mély, sötét ürében.

*

Fiatal tanító koromban történt. Nyirfaágból készült vesszővel akartam egyik esintalan, szófogatlan tanítványomat becsültre tanítani. Kemény gyerek volt s egyáltalában nem mutatott hajlandóságot arra, hogy megbűjjon. Ez aztán erősen kihozott a sodromból. Ingerülten mértem most a vesszőt a megengedett helyre. A kis atyafi mielőtt a vessző a kitűzött czélhoz ért volna, hirtelen megfordult. Hogy, hogy nem, a vessző arezát érte s azon nem valami festői nyomokat hagyott hátra.

Tanítványom atyjának persze első gondja az volt, hogy kegyetlen, du va eljárásomról illetékes egyházi hatóságomnál jelentést tegyen.

Iskolám igazgatója, áldott lelkű jó plebánosom, ki a népnevelés munkáit mindig tiszteletben tudta tartani; ki a tanítói embert nem alattvalójának, hanem munkatársának tekintette az Ur szőlőjében; ki jó tanácsaival nem egyszer mutatott nekem helyes irányt fontos hivatásom hű betöltésében váltig esillapította a székely atyafit. S mert az atyafi nem tágitott: a bíró ítélőszéke elé akarva hurezolni engemet, tapasztalatokban gazdag plebánosom — áldott legyen emlékezete! — így szólt négy szem között hozzám: „*Nincsen egy olyan vár, melyet egy arannyal terhelt számmárral be ne lehetne venni!*“

A czélzást megértettem. Panaszló atyámfia markába 3 frt nyomtam. Nemesak a zsebem, hanem a szívem is megkönnyebbült, mert a 3 drb. banknóta megtette a kívánt hatást. Az atyafinak mélyen a szemére nézve, nekem úgy tetzett, mintha azt mondaná: „*Tanító ur! tessék fiamat más-kor is becsültre tanítani!*“

Szegény fejem! e kis vessző karezolásért mennyi kínos, álmatlan éjszakát állottam ki. A sok izzadásról azt hittem, hogy szárazbetegségbe esem. Ha valami nagy bajjal elszunyadtam, rémséges álmaim voltak. Most a törvény ítélőszéke előtt állottam, majd a börtön nehéz ajtói nyitlak meg előttem.

Jó leczke volt rám nézve. Megállj vessző! — gondoltam magamban — ha te nekem anyyi bajt, kellemetlenséget okoztál, most én is megbüntetlek téged. Bezártam szekrényembe s igen sok idő telt el, midőn ismét — természetesen most már nagyobb óvatossággal — használatba vettem.

*

Nem régiben is egy igen furcsa eset történt meg velem. Egyik tanítványomnak édes anyja elkéservedve kopog be iskolámba; csodálkozásának adva kifejezést ama szomorú tény fölött, hogy fia most az előző évekhez képest gyöngébben tanul. A tanító ur — mondá — tulságosan elnéző gyermekemmel szemben. Bezzeg másként tanult akkor, midőn félt a tanítójától; midőn a nádpálcza olykor olykor megjárta a hátát. Még álmában is mindig a leczkét mondogatta.

No édes asszonyom — mondám — csak nem kívánja azt, hogy gyermekét böttal hajtsam a tanulásra. Régen rájöttem én arra az igazságra, hogy a kit jó szóval nem lehet a tanulásra buzdítani, oát bizony a bot sem sokat segít. Jézus Krisztus minden idők legnagyobb tanítómesterének példáiéleggé bizonyítják, hogy az egyedüli út és mód, melylyel a gyermeki szív- és lélekhez hozzáférhetünk: a szeretet. Aztán tudja mit asszonyom? a szülő akár agyba-főbe verheti gyermekét: tettéért csakis saját lelkiismerete előtt felelős; nem vonja érette senki kérdőre. Am a tanító nádpálcájának legkisebb nyoma is végtelen keserűségeknek, szenvedéseknek lehet kutforrasa nemcsak a tanítóra, hanem ártatlan családjára nézve is. A szülő fölhevülésében ajánlja gyermekének megbüntetését, de mint a tapasztalat bizonyítja: ritkán veszi azt mégis jó néven a tanítótól. Egy rakoncátlan, olykor arcátlan gyermekért miért áldozná föl a tanító lelki nyugalmaát!

Ha rajtam állana, a népiskolából teljesen kiküszöbölném a testi büntetést. 21 évre terjedő tanítói működésem alatt elég alkalmam volt tapasztalni azt, hogy a testi büntetés által elért siker, ha csakugyan sikerről szó lehet, ideig-óráig tartó, s hogy a gyermek állandó szorgalmát, jó magatartását egyrészt helyesen vezetett házi nevelés, másrészt ama szeretetteljes benső viszony teremti meg, mely a tanító és tanítvány között fenn áll. Meggyőződtem arról, hogy az érzékeny tanító szívében minden testi büntetés egy-egy fájó érzést, szomorú emléket hagy hátra, mely fájó érzések osztogatásában különben is a tanítói pálya nem igen szokott szűk marku lenni.

A mely gyermek a tanító szeretetteljes intéseire, jó tanácsaira nem hallgat: bizonyos, hogy belytelen házi neveléssel állunk szemben. E bajon a testi büntetés nem segít. Segítene az, ha némely szülő gyermekei jó nevelésére több gondot fordítana, ha olvasmányai közé már egyszer a jó neveléstani munkákat is félvenné.

Spaller József.

Kisebb közlemények.

— **Jegyzőkönyv** az erdélyi róm. kath. irodalmi társulatnak 1894. évi június hó 4-én tartott LXXXVIII. választmányi üléséről.

Jelen voltak: dr. Tódor József, elnök, Tamási Aron, alelnök, Vass Albert, pénztárnok, dr. Cserni Béla, ellenőr, Bálinth György, Butyka Sándor, Forster János, Pál Antal, Steiniczter Ede, Zlamál Agoston választmányi tagok, Fejér Gerő és Chósz György póttagok, Agotba Balázs, Csiky Miklós és Wagner Sándor vendégek, Kóródy Péter, titkár.

1. Elnök üdvözlőlvén a megjelenteket, az ülést megnyitja.

2. A múlt választmányi ülés jegyzőkönyvének szokott módon való hitelesítése tudomásul szolgál.

3. Elnök jelenti, hogy az irodalmi társ. 1893. decz. 28-ki választmányi üléséből „A z e r d é l y i e g y h á z m e g y e t ö r t é-

n e t é“-nek megírására kitzűzött pályázatra a határidőig egypályamunka se érkezett be, hanem beérkezett helyette egy, más tárgyú ajánlat azzal a kéréssel, hogy az a pályamunka helyett mint az erd. róm. kath. irod. társulatnak kiadványa adassék ki a jubileum alkalmára, s hogy ez elnök által felajánlott 200 frttal jutalmaztassék. Hozzászólanak e kérdéshez a titkár, Pál Antal, dr. Cserni Béla és Fejér Gerő. Végül szavazásra bocsátatván a kérdés, választmány szótöbbséggel elhatározta, hogy az ajánlatot nem fogadja el, mivel az a tárgy nem a társulat által tüzetvén ki, nem felel meg a pályázatnak s mivel továbbá a társulat azt formaszertüleg el nem bírálhatta, azért a társulat czimét sem adhatja oda a kiadáshoz. Elnök ur azonban a felajánlott 200 frttal jutalmazza.

4. Választmány azonban az erdélyi egyházmegye törtérijának megírasi eszméjét nem ejti el, hanem annak megvalósítására ugyancsak Püspök ur ő Exceziájának jubileuma alkalmából a következő újabb pályázatot hirdeti. (L. az irodalmi rovatot.)

5. Elnök jelenti, hogy az alkalmi ódára 8 drb. pályamunka érkezett be a következő jeligékkel: 1. „Peragit tranquilla potestas, quod violenta nequit.“ 2. „Zengjen a dal stb.“ 3. „Es ég az oltár, im körében gyűltünk.“ 4. „Es dícselkedni fognak benned mindnyájan, kik szeretik a te nevedet.“ 5. és 6. „Ecce sacerdos magnus“ (2 drb.). 7. „Per crucem ad lucem“. 8. „Scientia inflat, charitas vero aedificat.“ — Ezeknek a megbirálásánál két indítvány tétetvén, és pedig: az egyik, küldessék fel a „Szent-István-társulat“ tudományos osztályához, vagy más jönevü idegen írókhoz megbirálás végett, másik pedig, a társulat kebelében biráltassék meg, és szavazásra bocsátatván ennél fogva, szavazattöbbséggel elhatározottat, hogy a társulat kebelében birálatik meg, s kiadatott a II-ik szakosztálynak.

6. Titkár indítványozza, hogy Püspök ur ő Exceziájának jubileuma alkalmából adassék ki egy „E m l é k k ö n y v“, melyben a jubileum alkalmából társulatunk diszgyülésén tartandó felolvasás, a pályayertes és esetleg díeseretet nyert ódák, egyéb az ünnepszeg alkalmából felmerülendő események e czélra felkért egyének czikkei foglaltatnának. — Hosszasabb megvitatás után választmány az indítványt elfogadta, s az Emlékkönyv szerkesztésével a II. szakosztályt bizta meg.

7. Tamási Aron alelnök a múlt választmányi ülésből kiküldött bizottság nevében jelenti, hogy Veszely Károly, prépost-plebános ur a jubileum alkalmából társulatunk által tartandó diszgyülésen felolvasónak vállalkozott — Örvedetes tudomásul szolgál.

8. Indítvány tétetett, hogy Bunyitay Vincze n.-váradí kanonok, dr. Hortoványi József, orsz. képviselő, a „M. Allam“ főszerkesztője és Szemecze Emil a „M. Allam“ fel. szerkesztője a választmány által ajánltassanak a közgyülésen társulati tiszteleti tagoknak. — Választmány az indítványt egyhangulag elfogadta.

9. A pénztári számvizsgáló bizottság megteszi jelentését, a mint következik: „Jelentés az erdélyi r. k. irod. társulat pénztári állásáról. 1894. január hó 1-től bevétel 692 frt. 73 kr. kiadás: 636 frt. 55 kr. pénztári állás készpénzben: 56 frt. 18 kr. Gyulafehérvárt, 1894. jun. 4-én. Vass Albert, pénztárnok.“

„Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. Tamási Aron, Pál Antal, Körödy Péter, számvizsgálók.“ Választmány az ideiglenes felmentést megadja.

10. Elnök Tamási Aron, Steiniczter Ede és Pál Antal urakat kéri a jegyzőkönyv hitelesítésére.

— **Nyilvános hála.** Offenbánya, 1894. jun. 11. Az offenbányai róm. katb. templom, iskola-tanítóilak és plebániális telek körüli javításokra, a lelkes többszöri felfolyamodására, a magas kinstár, mint kegyur f. év május hó 8-án kelt 28060 számú magas rendeletével közel egy ezer forintnyi költséget engedélyezett oly kikötéssel, hogy a f. év január 19-én 7646 szám alatt kelt p. ü. minisleri rendelet szerint az igás és tenyeres napszámokat a hitközség tartozik hordozni.

A hitközségi gyűlés ezen terhet, mely jelen esetben 145 ftt 99 krra rug, a nyert ezer ftrhoz arányítva, méltányosnak találván, önkéntes adakozás és nyilvános gyűjtés útján határozta előállítani, nem foghatván el a szegény bányászokat szakmunkájuktól. A hitközséget ez isolált vidéken a szeretet és szép egyetértés magas szellemű legyven át — lelki örömeire — megható érzést kelt, mint siet gazdaga, szegénye tehetsége szerint, még a legszegényebb napszámos is filléreit a templom és iskolaért összehozni.

Megértvén a nyáj pásztora szavát, alig 15 nap alatt 93 ftt gyűlt össze a következő nemes adakozóktól:

Lázár Kristóf gondnok 5 fr. Kolozsy Sándor bíró 3 fr. Boesckay Antal erdőőr 4 fr. Wach Mátyás szertárnok 4 fr. Stáv Rudolf bányakovács 3 fr. Bodnár Ferencz 2 fr. Halászi Péter bányász 1 fr. Kozomos Gyula szöcs 2 fr. Dán Antal bányafelőr 2 fr. Kulik Agoston érczfejtő 2 fr. Botán Ferencz bányász 1 fr 50. Gerschner Agoston bányász. 1 fr 50. Kulik József bányász 2 ftt. Özv. Vagsina Jánosné 1 fr. Páska Antal bányász 2 fr. Bongi János bányász 2 fr. Kozomos János barangozó 2 ftt. Grenczel János bányász 1 fr. 50. Naszodi István bányász 1 fr 50. Dull András erdőőr 2 fr. Eröss Antal tanító 4 fr. Asztalos Gábor főszolgabíró 2 fr. Dr. Csutak Lajos bányorvos 2 fr. Torday János g. katb. lelkes 1 fr. Wechsler Ferencz kereskedő 5 fr. Braun Dezső pénztárnok 2 fr. Szabó József bányatiszt 1 fr. Ludvig József bányamérnök 1 fr. Kouya Sámuel esendőrmeister 1 fr 50 Farkas József esendő 1 fr. Ilyés Teréz 1 fr. Egy asztaltársaság 1 fr. 60. özv. Wildt Józsefné 1 fr. Aner János bányász 50 kr. özv. Kulik Józsefné 50 kr. Csiky Aladár kereskedő 4 fr. Lázár Gyula kereskedő birtokos 5 fr. Kolozsi Daniel iparos 2 fr. Pajer János bányász 2 fr. Orbán Ferencz szabó 2 fr. özv. Predeties Jánosné 2 fr. Grita Leonidas 1 fr. Blazovits Mihály bányász 2 fr. özv. Refler Mátyásné 1 fr. Bárb János cipész 2 fr. 50. Izsák Dénes cipész 50 kr.

Et ceteri sequuntur. Fogadják az én kedves hiveim, kik felhívásomat megértették s igyekezetemet méltányolni tudják, — s más nemes szívű adakozók is, a nyilvánosság terén is mélyen érzett hálás köszönetünket. Isten fizesse meg.

Páskó Antal, s. k.
lelkes.

Lázár Kristóf,
gondnok.

Pályázati hirdetés.

Az erd. róm. katb. irodalmi társulat által ft. Lönhart Ferencz, erdélyi püspök ur ő Exeziájának 50 éves papi jubileumára hirdetett történeti pályázat eredménytelenül maradván, társulat kegyes Főpásztorának jubileuma alkalmából **a milleniumra** a következő újabb pályázatot hirdeti:

Irassék meg **az erdélyi egyházmegye története** magyar nyelven, folyó történeti alakban. Terjedelme 20 garmondsorral nyomtatott iv. Megkívántatik, hogy forrásmunka legyen; de csakis eddig ki nem adott vagy nehezen megközelíthető okmányok közölhetők benne. Társulat minden nyomtatott ivet dr. Tódor József t. elnöknek e czélra újabban felajánlott 200 fttjából és saját pénztárából 30 fttal jutalmaz. **Pályázati határidő 1896 május hó 1-seje.** Pályázhatik minden erdélyi katolikus egyházi és világi egyén. A viszonylag legjobb s tehát pályanyertes munka társulat tulajdonát képezi. Pályamunkák jelíges levéllel ellátva a társulati elnökséghez küldendők.

Az erdélyi róm. katb. irodalmi társulatnak 1894. évi junius hó 4-én tartott választmányi üléséből.

— **Csikmegyei Füzetek.** Ilyen ezimen egy nem nagy igényekkel fellépő, hanem annál érdekesebb és hasznosabb folyóirat indult meg Csik-Szeredában Vitos Mózes nyug. lelkes szerkesztésében és György Jakab Márton kiadásában mindazokra nézve, kik Csikmegyét alaposan meg akarják ismerni. A mű czélja: Csikmegyét, hazánk e legkeletibb, természeti kincsekkel gazdagon megáldott, kies vidékét történelmi, földrajzi, természetrajzi néprajzi stb. szempontból minden irányban megismertetni. Az első füzet átlapozásából azon meggyőződést merítettük, hogy a mű, melynek kiállítása becsületére válik a kiadónak, teljesen meg fogja oldani feladatát. Melegen ajánljuk a megye szülőtteinek, a lelkeseknek, tanítóknak, esendőröknek, pénzügyőröknek, szóval mindazoknak figyelmébe, kik Csikmegye viszonyaival megismerkedni akarnak. A folyóirat havonként 2–3 ives füzetekben jelenik meg minden hó 1-én. Ára egész évre: 2 ftt 40 kr., egy füzeté 25 kr. Előfizetheti Csik-Szeredában György Jakab Mártonnál és minden hazai könyvkereskedőnél.

— **XIII. Leó Pápa költeményei.** Fordította: Csicsáky Imre, esanádegyházm. áldozár. A bölcsesség és a tudomány pápája, XIII. Leó Szentatyánk, — amint ismeretes — nagy szeretettel foglalkozik a költészettel. Költeményeit latin meg olasz nyelven írja. Latin nyelvezetében a klasszicitás vergiliusi tisztasága, az olaszból Dante mely szellemen tükröződik vissza, A jelen fordítás az eredetét is közli párhuzamosan a magyarral. A nagy, 8-ad alakban megjelenő mű előfizetési ára 1 frt. Finom karton papíron nyomott diszkidiadás 2 frt 50 kr. A ki az előfizetésiösszeget beküldi, a művet bérmentve kapja meg, — a megrendelők utánvétellel. Gyűjtők tisztelet példányt kapnak. A diszpéldányok Ő szentsége arczképével jelennek meg. Előfizethetni: Budapest, Zöld-a-uteza 26. Csicsáky Imre.

Napi események köréből

— **Papszentelés.** A theologiai tanfolyamot végzett papnövendékek a szentelést megelőzőleg f. é. június hó 28-tól július hó 1-ig (bezárolag) lelki szt. gyakorlatokat végeznek. A subdiaconatust július hó 2-án, a diaconatust 5-én és a presbyteratust 7-én fogja kegyelmes püspök Urunk feladni.

— **Az alsófehérm. tört., régész. és természettudományi egyletnek** Nagy-Enyeden f. hó 10-én tartott VII. évi rendes közgyűlése fényesen sikerült. A gyulafehérváriakat, számra nézve 23-at — Tövisztől külön vasuti kocsii vitte Nagy-Enyedre, hol a vasuti indóháznál megjelentek fogadásukra Csató János, kir. tanácsos alispán, Török Bertalan, megyei főjegyző, Kovács Gyula polgármester és számos megyei és városi tisztviselő. Kovács Gyula polgármester Nagy-Enyed városának nevében üdvözlőlvén a fehérváriakat, dr. Tódor József alelnök mondotti köszönetet a szíves fogadtatásért.

Délután 4 óraker csak ugy bullámzott az uri közönség nagy időket átélte megyeháza felé, s annak díszes nagytermét egészen betöltötte.

Csató János elnök egy szép beszédben nyitotta meg a közgyűlést, és Körödy Péter titkár tette meg terjedelmes jelentését. Makkay Domokos olvasott erre részleteket ily cz. tanulmányából: „Pápai Páriz Ferencz kora,élete, tudományos működése és családja.“ Közgyűlés élénk figyelemmel hallgatta s végén megéljenezte a felolvasót. A muzeum- és könyvtár-őri, pénztárnoki illetve a kiküldött bizottságok jelentéseinek tudomásu vétete után következő indítványokat fogadta el a közgyűlés.

1. A Cultusminister ő Exeziájához egy köszönetre t terjesztessék az ásatások czéljaira kiutalt segélyért s egyben az ásatások tervezetének mellékelése mellett a folytatólagos segélynek kiutalására kéressék fel ujbol. (Előterjesztette az elnök).

2. Intéztessék egy felbivás megyénk törvényhatósághoz, hogy tehetségéhez képest egylettünket segélyezni sziveskedjék, valamint a törvényhatóság tagjaiboz, hogy azok egyletünkbe való tömeges belépés által támogassák. (Előterjesztette a titkár.)

3. Mondja ki a közgyűlés, hogy a milleniumra megyénk

történelmi nevezetességü pontjait (mint pl. a szentimrei, miriszlói stb. csatahelyeket) a megyei és a városi hatóságok támogatásával feliratos oszlopok és emléktáblákkal fogja megjelölni. (Előterjesztette Török Bertalan.)

Közgyűlés ezután dr. Tódor József indítványára egyhangulag Zeyk Dániel főispán urat tisztb. elnökké, Novák Ferencz Gyulafehérvár polgármesterét tisztb. alelnökké választotta, az üresedésbe jött alelnöki állást pedig Török Bertalan megyei főjegyzővel töltötte be. Választmány egy negyedrészre kisorsoltatván, azok helyébe ujak választattak.

Az egylet tagjainak száma jelenleg: 167. Pénztárbevétel 1893-ban 1173 frt. 28 kr., kiadás 684 frt 03 kr. Maradék 489 frt. 25 kr. Ez azonban alapítványi tőke.

Közgyűlés Csató János elnök indítványára Lönhart Ferencz erdélyi püspök úr ő Exeziájához mint védnökhöz távirati üdvözlötet küldött. — Közgyűlésből távolmaradásukat irásban mentették ki Veszely Károly prépost, Pál István kanonok, üdvözlötiket küldvén egyuttal a közgyűlésnek.

— **Mennyire félti a nép a vallást!** Zalka János győri püspök bérmautjáról megkapó és egyuttal igen, jellemző epizódról értesitik a „Dunántuli Hirlapot“-oti Valamelyik kisebb faluban egy parasztasszony jelentkezett a plébánosnál, hogy 5 éves leánykáját vegye fel a bérmautandók közé. „Nem lebet azt most, jó asszony: ráér majd négy év mulva,“ világosítá fel a plébános. A parasztasszony areza elkomolyodott, s aztán így szólt: „Ki tudja azt fötisztelendő ur? Most elvenni akarják a házasság szentségét, négy év mulva elveszik majd a bérmautás szentségét is, hadd jusson az én gyermekem most hozzá.“ — Ha a nép véleményéről és érzéséről akarnak referálna a liberális lapok, ezt a jellemző dolgot ne hallgassák agyov.

— **Vizsgálat-rend** a sz. Ferencz-rendi nénék nagyszenei intézetében az 1893/4 tanév végén. A vizsgálatok kezdődnek: délelőtt 8, délután $\frac{1}{2}$ 3 óraker. Junius 22-én délelőtt I. és II. osztály, délután III. osztály. 23-án délelőtt IV osztály, délután V. osztály. 25-én délelőtt VI. osztály, délután a franzia nyelvből. 26-án délelőtt VII. és VIII. osztály, délután a zenéből. 27-én reggel 7 óraker hála isteni tisztelet, délelőtt $\frac{1}{2}$ 10 óraker zárünnepély. A t. szülöket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja, Nagy Szeben, 1894. junius 4-én, az igazgatóság.

— **Hálafillér** a papnöveldei staczió-képekre: N. káplán urtól 1 frt. Fősszeg: 215 frt 70 kr.

— **Kegeyes adományok** z zágoni róm. kath. iskola javára: a mélt. és ft. nyitrai káptalantól 3 frt., a ml. és ft. veszprémi káptalantól 5 frt., a ml. és ft. kalocsai főkáptalantól 10 frt., a ml. és ft. esztergomi főkáptalantól 5 frt., a ml. és ft. pécsi káptalantól 10 frt., nt. Bors László imecsfalvi plébános urtól 2 frt. — Fogadják hálás köszönetünket! Vivant hi et sequentes! Zágon, 1894. junius 2. Kovács Lajos, zágoni lelkész.

— **Nyilvános köszönet.** A papnövelde iránt érzett hálájának kiváló jelét adta nt. Gárdik Willibáld tábori s.-lelkész ur, egy gyönyörű, értékes miseruhát ajándékozván az intézet kápolnájának. A nt s. lelkész ur e kegeyetes adománya által az isteni tisztelet emelésén kívül a jó izlést is előmozdította egyházmegyénk jövőndő munkásaiban. Fogadja a nt.

s.-lelkész ur e kitünő tényeért intézetünk hálás köszönetét. Isten fizesse meg. Károlyfehérvárt, 1894. jun. 8. [Steiniczer Ede, lelkiigazgató.]

— **Az erdélyi r. k irodalmi társulat pénztárába fizettek:** Ulman Venczel elf. 1893-ra 4 frt. Agoston Lajos (Szökefalva) prtg. 1894-re 5 frt. Buzás Mihály prtg. 1894-re 5 frt. Veress István prtg. 1894-re 5 frt. Seethál Ferencz prtg. 1894-re 5 frt. Péter József prtg. 1894-re 5 frt. Kozma Döme prtg. 1894-re 5 frt. Lázár Mór elf. 1894-re 4 frt. Péter János prtg. 1894-re 5 frt. Kovács Lajos (Zágon) elf. 1894-re 4 frt. Laiber Antal elf. 1893-ra 2 frt, 1894-re 2 frt. Vincze István prtg. 1893-ra 2 frt, 1894-re 2 frt. Biró Mihály elf. 1895-re 2 frt. Bándi Vazul prtg. 1894-re 2 frt. Varga Sándor prtg. 1893-ra 2 frt. 1894-re 2 frt. (Folyt. követk.)

— **Pályázat.** Szerdahelytt (Szebenmegyében) elhalálozás következtében üresedésbe jött kántortanítói állomásra pályázat hirdetteték. Javadalmazása: 300 frtnyi készpénz, ezenkívül stóljajvedelem, 13 hold földbirtok, melynek tagosítása nemsokára befejeztetik, 300 ööl házikert udvarral, 2 szoba, konyha, kamara és pinczéből álló tisztességes szállás, gazdasági épület, sertésöl, 4 öl fa, melyből a tanterem is fűtendő. A földbirtok utáni adó az élvezőt terheli. Kötelességei: Iskolabani tanítás német-magyar nyelven, a kántortanítók végzése, orgonálásbani jártasság. A kellőleg okmányolt folyamodványok f. évi július hó 8-ig betérjesztendők Szóts János iskolaszéki elnökhez.

— **Pályázat.** A köszvényes remetei 4-ik rendes tanítói állás üresedésben lévén, arra pályázat hirdetteték. Díja: havi előleges részletekben 300 frt. 2) lakás, vagy 30 frt lakbér, 3) három öl tűzifa hazaszállítva. Teendők: 1) egy tanterem önálló vezetéke, 2) szükség esetén a kántori teendőkben segédkezés. Előnyben részesülnek, kik sikeres szolgálati bizonyítványt mutatnak fel, és falkolával foglalkoztak. Pályázati határidő 1894. július 20. Csiki Péter kanonok plebános, iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A máréfalvi segédkantortanítói állomásra pályázat hirdetteték. Jövedelme következő: a) 54 kal. rozs, b) 54 kal. zab, c) 22 véka rozs, d) 21 véka zab, e) 20 terü bükk fa, melyet a község vágat fel és rakat össze, f) a közbirtokosság pénztárából 20 frt, g) ospora 16 frt 81 kr, h) tandíj 24 frt., i) ájtatos alapítványokból 4 frt 81 kr., j) Poszter féle tanítói alap kamatjából 5 frt 88 kr., k) Stólaból 15 frt l) három szekér szénáttermő kaszáló, m) államszegély, hogy a múlt évben eszközölt hivatalos felvétel szerint a tanító-jövedelem 300 frtra kiegészítették, 32 frt, n) az iskola épületben egy szobából s kamarából álló lakás kis veteményes kerttel. Kötelessége az egyházi ténykedéseknél segédkezni, a rászó mindennapi és ismétlő tankötelességek tanítani, a sekrestyési és harangozó teendőket végezni. Pályázati határidő folyó évi július hó 10-ike. Pályázatok alattirhoz küldendők. Máréfalván, 1894. június 12-én. K á d á r J ó z s e f, lelkészi iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A korondi róm. kath. segédkantortanítói állás üresedésbe jöttével pályázat hirdetteték. Evi fizetése az Udvarhelymegye törvényhatóságának hivatalosan kiküldött járási főszolgabíró elnöklete alatt 1893 okt. 26-án tartott gyű-

léséből felvett jegyzőkönyv alapján a következő: I. Kizárólag tanítói javadalmához tartozik tandíjból 50 frt. II. Kizárólag segédkantortanítóhoz stóla 25 frt. Kegyes alapítványokból kamat 2 frt. 51 kr. III. A segédkantortanítói közös javadalmához tartoznak: 1) Hét és fél kal. őszi, 22 és fél kal; tavaszi szalmáskepe, pénzértékben 20-90 frt, 2) Huszonkilenc. n. véka szemes gabona, pénzért. 23-20 frt, 3) Ospora (pénzfizetés) egyesektől 20-47 frt, 4) 11 vontatás failletményi, pénzértéke 4-20 frt, 5) Legeltetési és faizási jog, pénzértéke 15 frt. 6) a róm. kath. egyházközség magtárából 74 n. véka szemes törökbuza, pénzértéke 69-28 frt. 7) A megyepénztárából 7-72 frt. 8) A püspök uradalom pénztárából 50 frt, 9) A templom pénztárából 50 frt, 10) A megyei törvényhatóság határozatával Korond község pénztára annyit tartozik a kath. iskola javára fizetni, mennyit a községi tanítók részére. Ez összegből aránylag még ez évben folyósítva lesz a tanítónak 48 frt, évi összes fizetés: 386 frt 28 kr. — Az 5. pont bővebb értelméhez járul, hogy mindegy iskolába járó gyermek után az gávonóval bíró szülők tartoznak egy-egy szán fát hozni; ami a két tanterem fűtése után fenmarad, az a tanítóé. — Van tisztességes egybenyiló két lakszoba; alatta nyári konyha és pincze. Egy zsindeyes fűdél alatt csűr, istálló és egy pár sertésöl. A lakás előtt egy kis veteményes kert. Hetenként osztogatandó sósvizben részes. Nyárona nagy előny az ujonnan, szépen és kényelmesen berendezett kitünő hatású fürdőtelep, ivásra és gyógygyőre híres borviz, a helybelieknek éven át a birtokosnak ingyen jóságából.

Kötelességei: Az egyházi funkcióknál segédkezni, mint keresztelés-, avatás-, esketés-, beteglátogatásnál stb. Szükség esetében minisztrálni, ugy a sekrestyében is megjelenni. A rábizott ismétlő s mindennapi tankötelességek nevelve tanítani és szivnemesítő énekekben gyakorolni, azokat a templomba és körmenetekre felügyelve kísérni.

Pályázati bizonyítványok: keresztlevél, tanképesítő okmány, netán utolsó alkalmazási helyről szóló bizonyítvány. Az orgona tudásán kívül előnyére válnék a czimbalmozás is.

A pályázat határideje augusztus hó 20-ig, legtovább 31-ig Folyamodványok alattirhoz küldendők.

Korond, 1894. június hó 9.

Balás Antal, isksz. elnök.

— **Pályázat.** A gyergyó-szent-miklósi róm. kath. segédkantort és tanítói állomásra, július hó 9-ig pályázat hirdetteték. Évi fizetés: 350 frt, 5 öl pula fa, 50 frt stóla; lakás: 2 szoba, konyha, kamra és pincze; gazdasági épületek: csűr, istálló és faszín: tágas udvar és 800 ööl házikert. Kötelességei: a kántornak segédkezni és az iskolaszéki elnök ur által kijelölendő osztályban tanítani. A kellően felszerelt pályázati kérések, — a jelzett határidőn belül — főtisztelendő Ferenczi Károly plebános, iskolaszéki elnök urhoz nyújtandók be. A pályázati határidő közé eső, ünnep és vasárnapi isteni tiszteletek alatt, a megjelent pályázókkal, kántori próba funkciók tartatnak. Kelt Gyergyó-Szt. Miklóson, 1894. június hó 11-én. T o d o r A n t a l, iskolaszéki jegyző.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.
Szerkesztőtársak: BALINTH GYORGY, Dr. CSERNI BELA, FEJÉR GERŐ, VASS ALBERT.